

EIROPAS CILVĒKTIESĪBU TIESA
COUR EUROPEENNE DES DROITS DE L'HOMME

TREŠĀ NODAĻA

LIETA „*DEL RIO PRADA* pret SPĀNIJU”

(Pieteikums Nr. 42750/09)

SPRIEDUMS

STRASBŪRA

2012. gada 10. jūlijs

Lieta nodota izskatīšanai Lielajā palātā

2012. gada 22. oktobrī

Šis spriedums kļūs galīgs Konvencijas 44. panta 2. punktā minētajos apstākļos. Tajā var tikt veikti redakcionāli labojumi.

Lietā „Del Rio Prada pret SPĀNIJU”

Eiropas Cilvēktiesību tiesa (Trešā nodaļa), sanākusi kā palāta šādā sastāvā:

Hosē Kasadevals [*Josep Casadevall*], priekšsēdētājs,

Korneliuss Birsans [*Corneliu Bîrsan*],

Alvina Gjulumjana [*Alvina Gyulumyan*],

Egberts Maijers [*Egbert Myjer*]

Jans Šikuta [*Ján Šikuta*],

Luiss Lopess Gerra [*Luis López Guerra*],

Nona Cocorija [*Nona Tsotsoria*], tieņeši,

un Santjago Kesada [*Santiago Quesada*], nodaļas sekretārs,

pēc savstarpējas apspriešanās 2012. gada 26. jūnijā

pasludina šo spriedumu, kas pieņemts šajā datumā.

PROCEDŪRA

1. Lieta tika uzsākta pēc tam, kad 2009. gada 3. augustā Spānijas pilsonē Inese del Rio Prada [*Inés Del Rio Prada*] (pieteikuma iesniedzēja) iesniedz Tiesā pret Spānijas Karalisti vērstu pieteikumu (Nr. 42750/09) saskaņā ar Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas („Konvencijas”) 34. pantu.

2. Pieteikuma iesniedzēju pārstāvēja D. Ružē [*D. Rouget*] un I. Aramendia [*I. Aramendia*], attiecīgi Senžandelīzā [*Saint Jean-de-Luz*] un Pamplonā [*Pamplona*] praktizējoši advokāti. Spānijas valdību („valdību”) pārstāvēja tās atbildīgais pārstāvis I. Blasko Losano [*I. Blasco Lozano*], Cilvēktiesību juridiskā departamenta vadītājs Tieslietu ministrijā.

3. Pieteikuma iesniedzēja jo īpaši apgalvoja, ka viņas paturēšana ieslodzījumā, sākot no 2008. gada 3. jūlija, ir „nelikumīga” un „neatbilst likumā noteiktajai kārtībai”, kas prasīta Konvencijas 5. panta 1. punktā. Pamatojoties uz 7. pantu, viņa sūdzējās par to, ka ar atpakaļejošu spēku tiek piemērota jauna tiesu prakse, ko Augstākā tiesa ieviesa pēc viņas notiesāšanas, un tādējādi viņas sods faktiski pagarināts par gandrīz deviņiem gadiem.

4. Trešās nodaļas priekšsēdētājs 2009. gada 19. novembrī izlēma par šo pieteikumu paziņot valdībai. Tika arī pieņemts lēmums jautājumu par pieteikuma pieņemamību un būtību izšķirt vienlaicīgi (29. panta 1. punkts).

FAKTISKIE APSTĀKĻI

I. LIETAS KONKRĒTIE APSTĀKĻI

5. Pieteikuma iesniedzēja ir dzimusi 1958. gadā. Viņa izcieš cietumsodu Mursijas apgabalā (Spānijā).

6. Astonās krimināllietās, kuras izskatīja *Audiencia Nacional*, pieteikuma iesniedzējai bija piespriesti šādi sodi:

-
- ar 1988. gada 18. decembra spriedumu 77/1988 viņai par dalību teroristu organizācijā bija piespriests astoņus gadus ilgs cietumsods; par ieroču nelikumīgu glabāšanu – septiņus gadus ilgs cietumsods; par sprāgstvielu glabāšanu – astoņus gadus ilgs cietumsods; par viltošanu – četrus gadus ilgs cietumsods; par viltotu personas apliecinošu dokumentu izmantošanu – sešus mēnešus ilgs cietumsods;

  - ar 1989. gada 27. janvāra spriedumu 8/1989 par īpašuma bojāšanu un sešu smagu miesas bojājumu, viena miesas bojājuma un deviņu vieglu miesas bojājumu nodarīšanu – sešpadsmit gadus ilgs cietumsods;

  - ar 1989. gada 22. aprīļa spriedumu 43/1989 kā galvenajai līdzdalībniecei uzbrukumā, kurā bija cilvēku upuri, un par slepkavību – divdesmit deviņus gadus ilgs cietumsods;

  - ar 1989. gada 7. novembra spriedumu 54/1989 kā galvenajai līdzdalībniecei uzbrukumā, kurā bija cilvēku upuri, – trīsdesmit gadus ilgs cietumsods; par vienpadsmit slepkavību izdarīšanu – divdesmit deviņus gadus ilgs cietumsods par katru slepkavību; par septiņdesmit astoņiem slepkavības izdarīšanas mēģinājumiem – divdesmit četrus gadus ilgs cietumsods par katru; par īpašuma bojāšanu – vienpadsmit gadus ilgs cietumsods. Tiesa noteica, ka, piemērojot 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktu, izciešamā soda (*condena*) maksimālais laiks ir trīsdesmit gadi;

  - ar 1989. gada 25. novembra spriedumu 58/1989 kā galvenajai līdzdalībniecei uzbrukumā, kurā bija cilvēku upuri, un divās slepkavībās – divdesmit deviņus gadus ilgs cietumsods par katru apsūdzību. Ņemot vērā 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktu, tiesa noteica, ka izciešamā soda maksimālais laiks ir trīsdesmit gadi;

  - ar 1990. gada 10. decembra spriedumu 75/1990 par uzbrukumā, kurā bija cilvēku upuri, – trīsdesmit gadus ilgs cietumsods; par četrām slepkavībām izdarīšanu – trīsdesmit gadus ilgs cietumsods par katru; par vienpadsmit slepkavības izdarīšanas mēģinājumiem – divdesmit gadus ilgs cietumsods par katru; par terorismu – astoņus gadus ilgs cietumsods. Spriedumā bija norādīts, ka brīvības atņemšanas sodu izpildē jāņem vērā 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā noteiktais maksimālais sods;

  - ar 1995. gada 18. aprīļa spriedumu 29/1995 par uzbrukumā, kurā bija cilvēku upuri, – divdesmit deviņus gadus ilgs cietumsods; par slepkavības izdarīšanu – divdesmit deviņus gadus ilgs cietumsods. Tiesa vēlreiz atsaucās uz Kriminālkodeksa 70. pantā noteikto cietumsoda maksimālo termiņu;

  - ar 2000. gada 8. maija spriedumu 24/2000 par uzbrukumā apvienojumā ar slepkavības mēģinājumu – trīsdesmit gadus ilgs cietumsods; par slepkavības izdarīšanu – divdesmit deviņus gadus ilgs cietumsods; par septiņpadsmit slepkavības izdarīšanas mēģinājumiem – divdesmit gadus ilgs cietumsods par katru; par īpašuma bojāšanu – vienpadsmit gadus ilgs cietumsods. Spriedumā bija norādīts, ka izciestais sods nedrīkst pārsniegt 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā noteikto maksimālo termiņu. Lai noteiktu, kurš krimināllikums jāpiemēro (1973. gada Kriminālkodekss, kas bija jāpiemēro attiecīgajā laikā, vai vēlāk pieņemtais 1995. gada Kriminālkodekss), *Audiencia Nacional* izlēma, ka saudzīgāks ir 1973. gada Kriminālkodekss, jo tā 70. panta 2. punktā ir noteikts izciešamā soda maksimālais laiks un tajā ir arī 100. pants (kas paredz soda samazināšanu par nostrādātajām dienām).

---

7. Visi pieteikuma iesniedzējai piespriestie soda termiņi kopā veidoja vairāk nekā 3 000 gadus.

8. Pieteikuma iesniedzēja atradās preventīvā apcietinājumā no 1987. gada 6. jūlija līdz 1989. gada 13. februārim. Viņa sāka izciest sodu pēc notiesāšanas 1989. gada 14. februārī.

9. Ar 2000. gada 30. novembra lēmumu *Audiencia Nacional* pieteikuma iesniedzējai paziņoja, ka juridiskā un hronoloģiskā saikne starp noziegumiem, par kuriem viņa ir notiesāta, ļauj piespriestos sodus apvienot, kā noteikts Kriminālprocesa kodeksa 988. pantā saistībā ar 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktu, kas bija spēkā noziegumu izdarīšanas laikā. *Audiencia Nacional* apvienoja visus pieteikuma iesniedzējai piespriestos cietumsodus un noteica 30 gadus ilgu kopējo laiku, kas jāizcieš apcietinājumā.

10. Ar 2001. gada 15. februāra lēmumu *Audiencia Nacional* noteica, ka laiks, kurā pieteikuma iesniedzēja būs pilnībā izcietusi sodu (*liquidación de condena*), ir 2017. gada 27. jūnijs.

11. Cietuma administrācija pieteikuma iesniedzējas soda izciešanas vietā 2008. gada 24. aprīlī izlēma, ka, ņemot vērā soda izciešanas laika samazinājumu par 3 282 dienām, kas viņai pienācās par nostrādāto laiku kopš 1987. gada, viņa atbrīvojama 2008. gada 2. jūlijā.

12. *Audiencia Nacional* 2008. gada 19. maijā lūdza cietuma administrāciju pārskatīt pieteikuma iesniedzējas atbrīvošanas datumu, ņemot vērā Augstākās tiesas noteiktu jaunu precedentu 2006. gada 28. februāra spriedumā 197/06, kura attiecīgās daļas cita starpā *Audiencia Nacional* citēja (skatīt turpmāk norādīto izrakstu no dokumenta „Spēkā esošie valsts tiesību akti un prakse”):

„Tādējādi kopējā izciešamā soda [*condena*] izpilde notiek šādi: tā sākas ar smagāko noteikto sodu. Attiecīgos atvieglojumus un soda samazinājumus piemēro katram no sodiem, ko izcieš notiesātais. Kad izciests pirmais sods, sākas otrā soda izciešana utt., līdz izsmelti 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā noteiktie ierobežojumi. Tajā brīdī tiek dzēsti visi sodi, kas iekļauti kopējā sodā, kas jāizcieš [*condena*].”

13. *Audiencia Nacional* paskaidroja, ka šī jaunā tiesas prakse attiecas tikai uz tām saskaņā ar 1973. gada Kriminālkodeksu notiesātajām personām, kurām piemērots 70. panta 2. punkts. Tā kā pieteikuma iesniedzējas gadījumā tas tā ir, viņas atbrīvošanas datums tiktu attiecīgi mainīts.

14. Pieteikuma iesniedzēja iesniedza pārsūdzību (*súplica*). Viņa cita starpā norādīja, ka Augstākās tiesas sprieduma piemērošana pārkāpj principu, kas liedz piemērot apsūdzētajam mazāk labvēlīgu krimināllikuma noteikumu ar atpakaļejošu spēku. Viņas gadījumā soda samazināšana par nostrādātajām dienām nu tiktu aprēķināta par katru sodu atsevišķi un nevis par kopējo izciešamo sodu, ņemot vērā tā maksimālo 30 gadu ilgo izciešanas laiku. Šis jaunais aprēķināšanas veids faktiski palielinātu pieteikuma iesniedzējas ieslodzījumā izciešamo laiku par gandrīz deviņiem gadiem.

15. Ar 2008. gada 23. jūnija rīkojumu *Audiencia Nacional* noteica, ka pieteikuma iesniedzēja tiks atbrīvota 2017. gada 27. jūnijā.

16. Pieteikuma iesniedzēja šo lēmumu pārsūdzēja.

17. Ar 2008. gada 10. jūlija lēmumu *Audiencia Nacional* pārsūdzību noraidīja un norādīja, ka jautājums attiecas nevis uz cietumsodu ierobežojumiem, bet gan to, kā piemērojama soda samazināšana, lai noteiktu ieslodzītā atbrīvošanas datumu. Šāda soda samazināšana

---

aprēķināma attiecībā uz katru atsevišķo sodu. *Audiencia Nacional* uzskatīja, ka princips, saskaņā ar kuru likumu nepiemēro ar atpakaļejošu spēku, nav pārkāpts, jo lietā piemērotais krimināllikums bija spēkā tā piemērošanas brīdī.

18. Pamatojoties uz Konstitūcijas 14. pantu (diskriminācijas aizliegums), 17. pantu (tiesības uz brīvību), 24. pantu (tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību) un 25. pantu (likumības princips), pieteikuma iesniedzēja iesniedza Konstitucionālajai tiesai *amparo* pārsūdzību. Ar 2009. gada 17. februāra lēmumu Konstitucionālā tiesa paziņoja, ka pārsūdzība nav pieņemama, pamatojoties uz to, ka pieteikuma iesniedzēja nav pierādījusi savas sūdzības konstitucionālo atbilstību.

II. ATTIECĪGĀS VALSTS TIESĪBU AKTI UN PRAKSE

A. Konstitūcija

19. Attiecīgajos Konstitūcijas noteikumos ir paredzēts šādi:

14. pants

„Visi Spānijas pilsoņi ir vienlīdzīgi likuma priekšā, un tos nedrīkst pakļaut diskriminācijai neatkarīgi no to dzimšanas stāvokļa, rases, dzimuma, reliģiskās piederības, uzskatiem vai jebkādiem citiem personiskiem vai sociāliem nosacījumiem vai apstākļiem.”

17. pants

„1. Katram cilvēkam ir tiesības uz brīvību un drošību. Nevienam nedrīkst atņemt brīvību, izņemot saskaņā ar šī panta noteikumiem un tajos gadījumos un veidā, kas noteikts likumā.

(..)”

24. pants

„1. Visām personām ir tiesības uz faktisku tiesisko aizsardzību, īstenojot savas tiesības un likumīgās intereses, un visos gadījumos tiek nodrošināta aizstāvība.

2. Tāpat visām personām ir tiesības uz piekļuvi likumā noteiktajam tiesnesim, piekļuvi aizstāvim un advokāta pakalpojumiem, lai gūtu informāciju par izvirzīto apsūdzību, lietas atklātu izskatīšanu tiesā bez liekas kavēšanās un ievērojot visas garantijas, uz attiecīgo pierādījumu izmantošanu aizstāvības nodrošināšanai; neliecināšanu pret sevi; sevis nepasludināšanu par vainīgu un nevainības prezumpciju. (..)”

25. pants

„1. Nevienam nedrīkst notiesāt un nevienam nedrīkst piespriest sodu par darbību vai bezdarbību, kas tās izdarīšanas laikā netika uzskatīta par noziedzīgu nodarījumu, pārkāpumu vai administratīvu pārkāpumu saskaņā ar attiecīgajā laikā spēkā esošo likumu.”

B. Stāvoklis saskaņā ar 1973. gada Kriminālkodeksu

20. Attiecīgajā laikā spēkā esošā 1973. gada Kriminālkodeksa normās ir norādīts šādi:

70. pants

„Ja visus vai dažus no piespriestajiem sodiem .. notiesātais nevar izciest vienlaicīgi, tad piemēro šādus noteikumus:

---

1. Nosakot soda izciešanas laiku, ņem vērā attiecīgo sodu bardzību, kuri notiesātajam, ja iespējams, jāizcieš secīgi, uzsākot nākamā soda izciešanu pēc tam, kad iepriekšējais sods ir izciests vai arī dzēsts, piešķirot apzēlošanu ...

2. Neatkarīgi no iepriekš noteiktā maksimālais laiks, kas jāizcieš (*condena*) notiesātajam, nedrīkst pārsniegt trīskāršotu laiku, kas piespriests par smagāko no nodarījumiem, un pārējos sodus uzskata par dzēstiem pēc tam, kad piespriestie sodi atbilst maksimālajam ieslodzījumā pavadāmajam laikam, kas nedrīkst pārsniegt trīsdesmit gadus.

Šo ierobežojumu piemēro pat tad, ja sodi tikuši piespriesti dažādos kriminālprocesos, ja attiecīgos faktus to saistības dēļ būtu bijis iespējams izskatīt kā vienu lietu.”

100. pants

„Pēc tam, kad sods ir noteikts un spriedums kļuvis galīgs, personai, kas izcieš brīvības atņemšanas vai cietumsodu, var noteikt soda samazinājumu par nostrādātajām dienām. Izciešot piespriesto sodu, .. ieslodzītajam par katrām divām nostrādātajām dienām pienākas vienu dienu ilgs soda samazinājums, un šo laika samazinājumu ņem vērā, notiesāto atbrīvojot nosacīti.

Soda samazinājums par nostrādātajām dienām nepienākas šādām personām:

1. Ieslodzītajiem, kas ir bēguši vai mēģinājuši bēgt no ieslodzījuma vietas, tostarp arī tad, ja bēgšanas mēģinājums nav bijis sekmīgs.

2. Ieslodzītajiem, kam soda izciešanas laikā bijuši atkārtoti uzvedības pārkāpumi.”

21. Attiecīgajā laikā spēkā esošā Kriminālkodeksa normās ir norādīts šādi:

988. pants

„ .. Ja persona, kas atzīta par vainīgu vairākos noziedzīgos nodarījumos, ir dažādos procesos notiesāta par nodarījumiem, kurus būtu bijis iespējams izskatīt vienā lietā, tad saskaņā ar Kodeksa 17. pantu tās tiesas tiesnesis, kurā pieņemtais spriedums ir pēdējais, pēc savas ierosmes vai arī valsts prokurora vai notiesātās personas pieprasījuma nosaka maksimālo izciešamā soda laiku par piespriestajiem sodiem, ievērojot Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktu. ...”

22. Attiecīgajā sadaļā 1981. gada Noteikumos par ieslodzījuma vietām (Nr. 1201/1981) ir šādi skaidrots tas, kā aprēķināt ieslodzījumā pavadāmo laiku (trīs ceturtdaļas no piespriestā soda), lai ieslodzītajam varētu piemērot nosacītu atbrīvošanu.

59. pants

„Aprēķinot trīs ceturtdaļas no soda, piemēro šādus noteikumus:

a) To izciešamā soda daļu (*condena*), uz kuru var attiecināt apzēlošanu saistībā ar nosacītu atbrīvošanu, atskaita no kopējā noteiktā soda ilguma tā, it kā šis sods būtu aizstāts ar mazāku sodu.

b) Šis pats noteikums attiecas uz ieslodzījuma vietas noteiktajiem soda atvieglojumiem, kas paredz izciešamā soda (*condena*) samazināšanu.

c) Ja personai ir piespriesti divi vai vairāki brīvības atņemšanas sodi, šo sodu summa saistībā ar nosacītu atbrīvošanu uzskatāma par vienu sodu, kas jāizcieš (*condena*). ...”

C. Stāvoklis pēc 1995. gada Kriminālkodeksa stāšanās spēkā

23. Jaunajā 1995. gada Kriminālkodeksā vairs nebija noteikta sodu samazināšana par cietumā nostrādātajām dienām. Tomēr tiem ieslodzītajiem, kuru spriedums bija pasludināts, pamatojoties uz 1973. gada Kriminālkodeksu, pat pēc jaunā Kodeksa stāšanās spēkā vēl aizvien pienācās soda samazināšana par nostrādātajām dienām. Maksimālais cietumsoda laiks

---

un izciešamā laika samazinājumu piemērošanas kārtība 1995. gada Kriminālkodeksā tika grozīta saskaņā ar Institucionālo likumu 7/2003 par soda pilnīgas un faktiskas izpildes pasākumiem. Kriminālkodeksa attiecīgās daļas ar grozījumiem ir izteiktas šādi:

75. pants. Kārtība, kādā izciešami sodi

„Ja dažus vai visus sodus par atšķirīgiem nodarījumiem nav iespējams izciest vienlaicīgi, tos pēc iespējas izcieš secīgi, sākot ar bargākajiem sodiem.”

76. pants. Maksimālais ieslodzījumā pavadāmais laiks

„1. Neatkarīgi no tā, kas noteikts iepriekšējā pantā, izciešamā soda (*condena*) maksimālais ilgums nedrīkst pārsniegt trīskāršotu laiku, kas notiesātajam piespriests par smagāko no nodarījumiem, un pārējos sodus uzskata par dzēstiem pēc tam, kad piespriestie sodi atbilst maksimālajam ieslodzījumā pavadāmajam laikam, kas nedrīkst pārsniegt divdesmit gadus. Ārkārtas gadījumos maksimālais laiks ir šāds:

a) divdesmit pieci gadi, ja persona ir atzīta par vainīgu divos vai vairākos noziedzīgos nodarījumos un par vienu no tiem likumā ir noteikts cietumsods uz laiku līdz divdesmit gadiem;

b) trīsdesmit gadi, ja notiesātā persona ir atzīta par vainīgu divos vai vairākos noziedzīgos nodarījumos un par vienu no tiem likumā ir noteikts cietumsods uz laiku, kas pārsniedz divdesmit gadus;

c) četrdesmit gadi, ja notiesātā persona ir atzīta par vainīgu divos vai vairākos noziedzīgos nodarījumos un vismaz par diviem no tiem likumā ir noteikts cietumsods uz laiku, kas pārsniedz divdesmit gadus;

d) četrdesmit gadi, ja notiesātā persona ir atzīta par vainīgu divos vai vairākos .. terorisma noziegumos .. un par jebkuru no tiem likumā ir noteikts cietumsods uz laiku, kas pārsniedz divdesmit gadus.

2. Šo ierobežojumu piemēro arī gadījumos, kad sodi tikuši piespriesti dažādos kriminālprocesos, ja attiecīgos faktus to saistības vai attiecīgo noziedzīgo darbību izdarīšanas laika dēļ būtu bijis iespējams izskatīt vienā lietā.”

78. pants. Ieslodzījuma vietas noteiktie soda atvieglojumi un ieslodzījumā izciešamā laika aprēķināšana par visiem noteiktajiem sodiem nosacītai atbrīvošanai no ieslodzījuma vietas

„1. Ja 76. panta 1. punktā noteikto ierobežojumu dēļ izciešamais sods ir mazāks par pusi no visu piespriesto sodu kopsummas, tad tiesnesis vai tiesa, kas spriedumu pasludina, var paredzēt, ka, piemērojot ieslodzījuma vietas noteiktos soda atvieglojumus, izsniedzot atļaujas īslaicīgi atstāt soda izciešanas vietu, piešķirot pirmsatbrīvošanas statusu un aprēķinot atlikušo laiku, kas jāpavada ieslodzījumā, ņem vērā visus piespriestos sodus.

2. Šāda lēmuma pieņemšana ir obligāta lietās, kas minētas šī kodeksa 76. panta 1. daļas a), b), c) un d) punktā, tad, ja izciešamais sods ir mazāks par pusi no visu piespriesto sodu kopsummas. ...”

D. Augstākās tiesas prakse

24. Augstākā tiesa 1990. gada 25. maija rīkojumā uzskatīja, ka sodu apvienošana, piemērojot 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktu un Kriminālprocesa kodeksa 988. pantu, attiecas nevis uz soda „izpildi”, bet gan uz soda noteikšanu un tās piemērošana ir tā tiesneša ziņā, kurš spriedumu pasludinājis, un nevis par soda izpildes uzraudzību atbildīgā tiesneša ziņā (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*).

25. Augstākā tiesa 1994. gada 8. marta (529/1994) spriedumā apstiprināja, ka 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā noteiktais maksimālais cietumsoda laiks (trīsdesmit gadi) pielīdzināms jaunam sodam, kurš izriet no citiem sodiem, bet ir patstāvīgs sods un uz kuru attiecināmi likumā paredzētie atvieglojumi, tādi kā nosacīta atbrīvošana un soda samazinājums (argumentācijas 5. punkts). Augstākā tiesa atsaucās uz 59. pantu 1981. gada Noteikumos par ieslodzījuma vietām, kurā bija noteikts, ka saistībā ar nosacītu atbrīvošanu divu brīvības atņemšanas sodu apvienojumu vienā uzskata par jaunu sodu.

---

26. Šo pieeju piemēroja arī turpmāk, lai noteiktu maksimālo likumā pieļaujamo soda izciešanas laiku saskaņā ar 1995. gada Kriminālkodeksa 76. pantu pēc tam, kad jaunais kodekss bija stājies spēkā (sk. 23. punktu iepriekš). Augstākā tiesa 2005. gada 15. septembra (1003/2005) spriedumā apstiprināja, ka „šis ierobežotais laiks pielīdzināms jaunam sodam, kurš izriet no citiem sodiem, bet ir patstāvīgs sods un uz kuru attiecināmi likumā paredzētie ieslodzījuma vietas noteiktie soda atvieglojumi, tādi kā nosacīta atbrīvošana, atļauja īslaicīgi atstāt soda izciešanas vietu un pirmsatbrīvošanas statusa piešķiršana” (argumentācijas 6. punkts). Tāda pati pieeja tika ievērota 2005. gada 14. oktobra (1223/2005) spriedumā, kurā Augstākā tiesa tiem pašiem vārdiem vēlreiz minēja, ka maksimālais soda izciešanas laiks „pielīdzināms jaunam sodam, kurš izriet no citiem sodiem, bet ir patstāvīgs sods un uz kuru attiecināmi likumā paredzētie ieslodzījuma vietas noteiktie soda atvieglojumi, tādi kā nosacīta atbrīvošana, ar 1995. gada Kriminālkodeksa 78. pantā noteiktajiem izņēmumiem” (argumentācijas 1. punkts).

27. Tomēr 2006. gada 28. februāra spriedumā 197/2006 Augstākā tiesa atkāpās no šīs tiesas prakses, liekot pamatus tā sauktajai „Paro doktrīnai” (*Parot doctrine*). Augstākā tiesa nolēma, ka ieslodzītajiem piespriesto sodu samazinājumi jāpiemēro katram spriedumam atsevišķi, nevis maksimālajam trīsdesmit gadus ilgajam cietumsodam, kas noteikts 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā. Augstākās tiesas attiecīgā argumentācija bija šāda:

„... 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 1. un 2. noteikuma kopīga interpretācija liek mums domāt, ka trīsdesmit gadu ilgais maksimālais cietumsods *nekļūst par jaunu sodu*, kas ir atšķirīgs no tiem, kuri secīgi noteikti notiesātajai personai, vai *citu sodu, kas ir visu iepriekšējo sodu rezultāts*, bet gan par maksimālo laiku, kas ieslodzītajam jāpavada ieslodzījuma vietā. Mūsu interpretācijai ir šāds pamatojums: a) pirmkārt, burtiski spriežot, maksimālais trīsdesmit gadu ilgais termiņš Kriminālkodeksā nekādā ziņā netiek uzskatīts par jaunu sodu, kam var piemērot kādus soda samazinājumus, kas pienākas ieslodzītajam, jo Kriminālkodeksā nekas tamlīdzīgs nav teikts; b) gluži pretēji – sods (*pena*) un izciešamais sods (*condena*) ir divi atšķirīgi jēdzieni; Kriminālkodeksa formulējumā noteiktais ierobežojums tiek saukts par maksimālo „izciešamo sodu” (*condena*), nosakot dažāda ilguma maksimālos „izciešamos sodus” (*condena*) katram no piespriestajiem „sodiem” un aprēķinot tos divos dažādos veidos, ņemot vērā dažādos spriedumus, sākot ar bargāko, atbilstoši pirmajam noteikumam, līdz tiek sasniegts viens no diviem maksimālajiem ierobežojumiem (trīskāršots laiks, kas piespriests notiesātajam par smagāko no nodarījumiem, vai ne vairāk par trīsdesmit gadiem); c) šo interpretāciju pamato arī Kodeksā izmantotais formulējums, jo pēc secīgas sodu izciešanas ieslodzītais pārstāj „pildīt [t. i., izciest] atlikušos sodus [kārtībā, kādā tie noteikti], tiklīdz izciestie sodi sasniedz maksimālo laiku, kas nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt trīsdesmit gadus” .. e) un, no teleoloģiskā viedokļa raugoties, tas nebūtu loģiski kaut vai tāpēc, ka garā sodamības sarakstā esošo sodu apkopšanas rezultātā tiktu noteikts viens vienīgs jauns trīsdesmit gadus ilgs sods un tā rezultātā rīcība attiecībā uz personu, kura veikusi tikai vienu noziedzīgu nodarījumu, nepamatoti būtu tāda pati kā rīcība attiecībā uz personu, kas notiesāta par daudziem noziedzīgiem nodarījumiem, kā tas ir šajā gadījumā. Patiešām, nav loģiski piemērot šo noteikumu tā, ka sods par vienas slepkavības veikšanu būs tāds pats kā par divsimt slepkavību veikšanu; f) ja tiek iesniegts lūgums par apzēlošanu, tas nevar attiekties uz kopīgo izciešamo sodu (*condena*), bet drīzāk uz vienu, vairākiem vai visiem piespriestajiem sodiem; šādā gadījumā par to jālemj tai tiesai, kas spriedumu pasludinājusi, un nevis tai, kas ir atbildīga par ierobežojuma piemērošanu (pēdējai no tiesām), un tas norāda, ka sodi ir atšķirīgi; jebkurā gadījumā 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta pirmajā noteikumā ir norādīts, kā šādā gadījumā pārliecināties par sodu secīgu izciešanu – „kad iepriekšējais sods ir izciests vai arī dzēsts, piešķirot apzēlošanu”; g) noslēdzot šo argumentāciju no procesuālā viedokļa, Kriminālprocesa kodeksa 988. pantā ir nepārprotami noteikts, ka jautājums ir par maksimālā ierobežojuma noteikšanu par piespriestajiem *sodiem* (kas likumā norādīti daudzskaitļa formā), „*lai noteiktu šo sodu maksimālo ilgumu*” (formulējums ir ļoti skaidrs).

Tieši tāpēc termins „izciešamo sodu kopsomma [*condenas*]” ir ļoti maldinošs un neatbilstošs. Sodi nav apvienoti vienā sodā, bet gan vairāku sodu izciešana ir ar likumu ierobežota līdz konkrētam maksimālajam laikam. Tā rezultātā ieslodzītais izcieš dažādos sodus, ņemot vērā to attiecīgo specifiku un visus atvieglojumus, kuri viņam pienākas. Šī iemesla dēļ, lai dzēstu sodus, kas tiek izciesti secīgi, soda samazinājumu par nostrādātajām dienām var piemērot atbilstīgi 1973. gada Kriminālkodeksa 100. pantam.

Tādējādi kopējā soda [*condena*] izpildei piemēro šādu metodi: soda izciešana sākas ar bargāko piespriesto sodu. Attiecīgos atvieglojumus un soda samazinājumus piemēro katram no sodiem, ko izcieš ieslodzītais. Kad izciests pirmais [sods], sākas otrā soda izciešana utt., līdz izsmelti 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā noteiktie ierobežojumi. Attiecīgajā brīdī būs dzēsti visi sodi, kas iekļauti kopējā izciešamajā sodā [*condena*].

Piemēram, personai ir piespriesti trīs – 30 gadus, 15 gadus un 10 gadus ilgi – cietumsodi. Otrais noteikums 1973. gada Kriminālkodeksa 70. pantā .. ierobežo laiku, kas faktiski jāizcieš ieslodzījumā, līdz trīskāršotam bargākajam sodam vai ieslodzījumam, kas nepārsniedz 30 gadus. Šajā gadījumā tas nozīmē trīsdesmit gadus ilgu maksimālo ieslodzījuma laiku. Šo sodu secīga izciešana (kopējais ieslodzījumā pavadāmais laiks) sākas ar pirmā – visgarākā – (šajā gadījumā 30 gadus ilgā) soda izciešanu. Ja [ieslodzītajam] kādu iemeslu dēļ tiktu piešķirts soda samazinājums par desmit gadiem, tad viņš būtu izciets sodu pēc 20 cietumā pavadītiem gadiem un sods būtu dzēsts; pēc tam [ieslodzītais] sāktu izciest nākamo garāko sodu (15 gadi), un, saņemot soda samazinājumu par 5 gadiem, šis sods būtu izciests pēc 10 gadiem. $20 + 10 = 30$. Citi sodi [ieslodzītajam] nebūtu jāizcieš, jo *pārējie sodi būtu dzēsti, kā noteikts piemērojamā Kriminālkodeksā, pēc tam, kad piespriesto sodu izciešanā sasniegts maksimālais laiks, kas nedrīkst pārsniegt trīsdesmit gadus.*”

28. Attiecīgajā spriedumā Augstākā tiesa uzskatīja, ka konkrētajā jautājumā par 1973. gada Kriminālkodeksa 100. panta interpretāciju saistībā ar 70. panta 2. punktu nav vispārāztītas tiesu prakses. Tā atsaucās uz vienu vienīgu precedentu, proti, tās 1994. gada 8. marta spriedumu, kurā tā uzskatīja, ka maksimālais laiks, kas noteikts 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā, ir pielīdzināms „jaunam, patstāvīgam sodam” (sk. 25. punktu iepriekš). Tomēr Augstākā tiesa atkāpās no minētās interpretācijas, norādot, ka šo lēmumu, kuru tā uzskatīja par izolētu lēmumu, nevar izmantot kā precedentu tiktāl, ciktāl tas nekad nav piemērots konsekventi, kā to prasa Civilkodeksa 1. panta 6. punkts. Pat pieņemot, ka šis lēmums varētu tikt uzskatīts par precedentu, tiesa vēlreiz norādīja, ka princips, kas nosaka vienlīdzību likuma priekšā (Konstitūcijas 14. pants), pieļauj atkāpšanos no tiesas prakses, ja vien tam ir pietiekams pamatojums. Turklāt princips, ka likumu nedrīkst piemērot ar atpakaļejošu spēku (Konstitūcijas 25. panta 1. punkts), nav attiecināms uz tiesu praksi.

29. Atšķirīgu viedokli par spriedumu 197/2006 pauda trīs tiesneši. Viņi uzskatīja, ka secīgi piespriesti sodi tiek pārveidoti vai apvienoti citā tāda paša veida sodā, kas būtībā ir atšķirīgs tiktāl, ciktāl dažādie sodi ir apvienoti vienā. Viņi to nosauca par „izciešamo sodu”, proti, tādu, kas izriet no 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā noteiktā ierobežojuma piemērošanas, kura rezultātā tie sodi, kas pārsniedz šo robežu, faktiski tiek dzēsti. Šī jaunā „soda vienība” ir laiks, kas ieslodzītajam jāpavada ieslodzījuma vietā un kam jāpiemēro samazinājums par nostrādātajām dienām. Tātad soda samazinājumi jāpiemēro piespriestajiem sodiem, bet tikai vienu reizi – pēc tam, kad tie apstrādāti saskaņā ar noteikumiem par sodu secīgu izciešanu. Tiesneši, kas pauda atšķirīgu viedokli, arī norādīja, ka, nosakot vissaudzīgāko krimināllikumu pēc 1995. gada Kriminālkodeksa stāšanās spēkā, visas Spānijas tiesas, tostarp Augstākā tiesa (vienošanās, kas pieņemta 1996. gada 18. jūlija un 1999. gada 12. februāra plenārsēdēs), bija vienojušās par principu, ka soda samazinājums jāpiemēro sodam, kas izriet no 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punkta piemērošanas, (trīsdesmit gadu ierobežojums). Šī kritērija piemērošanas rezultātā ne mazāk kā sešpadsmit cilvēkiem, kuri bija notiesāti par terorismu, sods bija samazināts, ņemot vērā nostrādātās dienas, kaut arī katram no tiem bija noteikti cietumsodi vairāk nekā simts gadu garumā.

30. Tiesneši, kas pauda atšķirīgu viedokli, uzskatīja, ka [tiesnešu] vairākuma piemērotā metode nav paredzēta 1973. gada Kriminālkodeksā un tāpēc ir kvalificējama kā 1995. gada Kriminālkodeksa jaunā 78. panta, kas grozīts ar institucionālo likumu 7/2003 par soda pilnīgas un faktiskas izpildes pasākumiem, netieša piemērošana ar atpakaļejošu spēku. Šī jaunā interpretācija arī ir *contra reo*, atbilst 1973. gada Kriminālkodeksam neraksturīgai politikai par pilnīgu sodu izpildi, var izraisīt nevienlīdzību un ir pretrunā Augstākās tiesas praksei (1994. gada 8. marta, 2005. gada 15. septembra un 2005. gada 14. oktobra spriedumi, sk. 25.–26. punktu iepriekš). Visbeidzot, tiesneši, kas pauda atšķirīgu viedokli, uzskatīja, ka

---

no politikas kriminālatbildības jomā izrietoši apsvērumi nekādā gadījumā nevar pamatot šādu atkāpšanos no likumības principa, pat ja runa ir par teroristi un slepkavu, kas savus nodarījumus nav nožēlojusi.

E. Jaunākās izmaiņas. Konstitucionālās tiesas prakse

31. Vairākos 2012. gada 29. marta spriedumos Konstitucionālā tiesa lēma par vairākām *amparo* pārsūdzībām, ko bija iesnieguši notiesātie, kuriem bija piemērota Paro doktrīna. Divos gadījumos (4893-2006, 4793-2009) tā piekrita pieņemt pārsūdzības par pārkāptām tiesībām uz faktisku tiesisko aizsardzību (Konstitūcijas 24. panta 1. punkts) un tiesībām uz brīvību (Konstitūcijas 17. panta 1. punkts). Konstitucionālā tiesa uzskatīja, ka jaunais soda samazinājuma aprēķināšanas veids pēc tam, kad Augstākā tiesa 2006. gadā bija atkāpusies no iepriekšējās prakses, ir pretrunā agrāk pieņemtajiem galīgajiem tiesas lēmumiem pārsūdzību iesniedzēju lietās. Šajos agrāk pieņemtajos stingrajos un galīgajos lēmumos, lai noteiktu vissaudzīgāko piemērojamo krimināllikumu (1973. gada Kriminālkodeksu vai 1995. gada Kriminālkodeksu), tiesas bija pamatojušās uz principu, ka soda samazinājumi par nostrādātajām dienām, kas noteikti 1973. gada Kriminālkodeksā, jāpiemēro maksimālajam trīsdesmit gadus ilgajam sodam, nevis katram sodam atsevišķi. Šādi tās bija secinājušas, ka 1973. gada Kriminālkodeksa kārtība ar tajā paredzētajiem soda samazinājumiem par nostrādātajām dienām ir labvēlīgāka par jauno 1995. gada Kriminālkodeksu pārsūdzību iesniedzējiem. Trešajā gadījumā (pārsūdzība Nr. 10651-2009) Konstitucionālā tiesa par labu pārsūdzības iesniedzējam konstatēja, ka ir pārkāptas tiesības uz faktisku tiesisko aizsardzību (Konstitūcijas 24. pants), uzskatot, ka *Audiencia Nacional* ir mainījusi ieslodzītā galīgās atbrīvošanas datumu, šādi neievērojot stingro un galīgo tiesas lēmumu, ko pati pirms dažām dienām bija pasludinājusi. Šajos trijos gadījumos Konstitucionālā tiesa norādīja, ka tiesības uz faktisku juridisko aizsardzību ietver tiesības uz to, ka galīgie tiesas lēmumi netiks atcelti (galīgo tiesas lēmumu „neaizskaramību”).

32. Divdesmit piecos citos gadījumos Konstitucionālā tiesa noraidīja *amparo* pārsūdzības pēc būtības, konstatējot, ka lēmumi, kuros tiesas bija noteikušas pārsūdzības iesniedzēju atbrīvošanas galīgos datumus, piemērojot 2006. gada atkāpi no precedentā, nav bijuši pretrunā galīgajam tiesas lēmumam attiecīgajos gadījumos.

33. Gan pārsūdzības iesniedzējiem labvēlīgajos (31. punkts), gan arī tiem nelabvēlīgajos (32. punkts) spriedumos Konstitucionālā tiesa noraidīja sūdzības saistībā ar Konstitūcijas 25. pantu (likumības princips), uzskatot, ka jautājums par soda samazinājuma aprēķināšanu par nostrādātajām dienām attiecas uz soda izpildi un nekādā gadījumā nav attiecināms uz tāda soda piemērošanu, kas būtu bargāks par piemērojamā krimināllikumā noteikto sodu vai pārsniegtu likumā noteikto ierobežojumu. Tā citēja Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, saskaņā ar kuru saistībā ar Konvencijas 7. pantu jānoskaidro pasākumi, kas veido „sodu”, no pasākumiem, kas attiecas uz soda „izpildi” (spriedumi lietās „Grava pret Itāliju”, Nr. 43522/98, 51. punkts, 2003. gada 10. jūlijs, un „Gurguchiani pret Spāniju”, Nr. 16012/06, 31. punkts, 2009. gada 15. decembris).

34. Vairāki tiesneši pievienoja Konstitucionālās tiesas lēmumam atsevišķus viedokļus, kuros bija pausta piekrišana vai arī atšķirīga nostāja.

JURIDISKAIS PAMATOJUMS

I. KONVENCIJAS 7. PANTA IESPĒJAMAIS PĀRKĀPUMS

35. Pieteikuma iesniedzēja sūdzējās par to, ka Augstākās tiesas prakse piemērota viņas lietai ar atpakaļejošu spēku. Viņa atkārtoti norādīja, ka ieslodzījuma vieta Mursijā, kurā viņa izcieš cietumsodu, jau bija noteikusi atbrīvošanas datumu, piemērojot Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktu, un uzsvēra, ka jaunās aprēķināšanas kārtības dēļ viņas ieslodzījuma laiks ir palielinājies par gandrīz deviņiem gadiem. Viņa atsaucās uz Konvencijas 7. pantu, kurā paredzēts šādi:

„1. Nevienam nedrīkst atzīt par vainīgu noziedzīgā nodarījumā tādas darbības vai bezdarbības dēļ, kas saskaņā ar izdarīšanas brīdī spēkā esošajām nacionālajām un starptautiskajām tiesību normām netika atzīta par noziedzīgu nodarījumu. Tāpat nedrīkst piespriest smagāku sodu par to, kas bija piemērojams noziedzīgā nodarījuma brīdī.

2. Šis pants neaizliedz tiesāt un sodīt personu par jebkuru darbību vai bezdarbību, kas izdarīšanas brīdī bija noziedzīga saskaņā ar vispārējiem civilizēto tautu atzītajiem principiem.”

A. Pieņemamība

36. Valdība norādīja, ka 7. pants neattiecas uz noteikumiem par to, kā tiek aprēķināts ieslodzījuma vietas noteiktais soda atvieglojums, kas samazina sodu, bet gan tikai uz tiem noteikumiem, kas attiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem un to sodīšanu. Par pamatu valdība uzskatīja 142. punktu spriedumā „*Kafkaris* pret Kipru” [GC] (Nr. 21906/04, 2008. gada 12. februāris) par atšķirību starp tādu pasākumu, kas ir „sods”, un tādu, kas attiecas uz [soda] „izpildi” vai „piemērošanu”. Šajā konkrētajā gadījumā piespriestie sodi kopsummā paredzēja vairāk nekā 3 000 gadu ilgu cietumsodu un bija izciešami secīgi līdz trīsdesmit gadu maksimālajam ierobežojumam. Atšķirībā no „*Kafkaris*” lietas šajā gadījumā robeža starp sodu un soda izpildi ir ļoti skaidri iezīmēta. Metode ieslodzījuma vietas noteikto soda atvieglojumu aprēķināšanai, lai izpelnītos piespriesto sodu samazināšanu, nav uzskatāma par „soda” daļu 7. panta izpratnē.

37. Pieteikuma iesniedzēja norādīja, ka *Audiencia Nacional*, piemērojot Augstākās tiesas no jauna ieviesto praksi spriedumā 197/2006, ir ievērojami pagarinājusi viņas soda izciešanas ilgumu, atliekot atbrīvošanas datumu no 2008. gada 2. jūlija, kā to noteikusi cietuma administrācija, uz 2017. gada 27. jūniju, proti, par deviņiem gadiem ilgāk. Pieteikuma iesniedzējas soda pastiprināšana, pagarinot viņas apcietinājuma laiku par vairāk nekā deviņiem gadiem, ir nopietna un ilguma un seku ziņā krietni pārsniedz vienkāršu soda „izpildi”. Pieteikuma iesniedzējai tā faktiski nozīmē stingrāka soda noteikšanu.

38. Tiesa uzskata, ka šis jautājums ir cieši saistīts ar pieteicējas sūdzības būtību saistībā ar Konvencijas 7. pantu, un izlemj to izskatīt kopā ar lietas būtību (skatīt *mutatis mutandis* spriedumu „*Gurguchiani* pret Spāniju”, Nr. 16012/06, 25. punkts, 2009. gada 15. decembris). Tā norāda, ka sūdzība nav acīmredzami nepamatota Konvencijas 35. panta 3. punkta a) apakšpunkta nozīmē, nedz arī nepieņemama citu iemeslu dēļ. Tāpēc pieteikums pasludināms par pieņemamu.

B. Lietas būtība

1. Dalībnieku iesniegumi

39. Pieteikuma iesniedzēja apgalvoja, ka jaunā soda samazinājuma aprēķina metode ir tikusi piemērota bez izmaiņu izdarīšanas attiecīgajās tiesību normās, Augstākai tiesai vienkārši atkāpjoties no precedenta politiska un plašsaziņas līdzekļu spiediena rezultātā. Tāpēc ir pārkāpts 7. pants attiecībā uz „tiesību aktu kvalitāti”. Pieteikuma iesniedzēja šajā saistībā atsaucās uz 152. punktu iepriekšminētajā „*Kafkaris*” lietā pasludinātajā spriedumā.

40. Viņa turklāt norādīja, ka sods, kas ir stingrāks par to, kas viņai pienācās par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu tā izdarīšanas laikā, ir piemērots ar atpakaļejošu spēku. Ieslodzījumā izciešamā laika pagarinājums faktiski liedza viņai izmantot to soda samazinājumu, kas viņai pienācās.

41. Valdība norādīja, ka noziedzīgie nodarījumi un pieteikuma iesniedzējai piemērotie sodi bija skaidri noteikti 1973. gada Kriminālkodeksā jau labu laiku pirms tam, kad šie nodarījumi tika izdarīti. Tāpēc visiem *Audiencia Nacional* pasludinātajiem notiesājošiem spriedumiem ir juridisks pamatojums Kriminālkodeksā, kas bija spēkā noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas laikā. Turklāt attiecīgajā laikā bija spēkā arī noteikumi par dažādo pieteikuma iesniedzējai pasludināto cietumsodu izpildi, proti, 1973. gada Kriminālkodeksa 70. un 100. pants. Tomēr valdība atzina, ka pirms Augstākās tiesas sprieduma 197/2006 pieņemšanas ieslodzījuma vietu un tiesu prakse bija uzskatīt 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā noteikto 30 gadu ierobežojumu par sava veida jaunu, patstāvīgu sodu, kam jāpiemēro ieslodzījuma vietas noteiktie soda atvieglojumi.

42. Valdība atkārtoja, ka ieslodzījuma vietas noteiktie soda atvieglojumi ir ārpus 7. panta darbības jomas. Pat tad, ja pieņem, ka 7. pants uz tiem ir attiecināms, tiesību akti, kas reglamentē ieslodzījuma vietas noteiktos soda atvieglojumus, nav mainījušies. Mainījusies ir tikai šo tiesību aktu interpretācija tiesās. Šajā saistībā valdība norādīja, ka saskaņā ar Tiesas praksi 7. pantu nevar interpretēt kā normu, kas liedz pakāpeniski noskaidrot kriminālatbildību reglamentējošos noteikumus, procesuāli interpretējot tos lietu izskatīšanas gaitā (spriedums „*Streletz, Kessler un Krenz* pret Vāciju” [GC], Nr. 34044/96, 35532/97 un 44801/98, 50. punkts, ECT 2001-II, un iepriekš citētais spriedums „*Kafkaris*” lietā, 141. punkts). Tāpēc vienkāršas izmaiņas tiesu praksē par ieslodzījuma vietas noteikto soda atvieglojumu aprēķināšanu – kas, pēc valdības domām, neietekmē nedz noziedzīgā nodarījuma kvalifikāciju, nedz noteikto sodu – nevar uzskatīt par 7. panta pārkāpumu. Pretējs apgalvojums liktu uztvert likumu normas par sastingušiem veidojumiem un liegtu tiesām ar tiesu prakses starpniecību veikt savu uzdevumu, lai „krimināltiesības varētu progresīvi attīstīties”. Valdība uzskatīja – ir neiedomājami uzskatīt, ka 7. pants dod visiem ieslodzītajiem tiesības cerēt, ka no nozieguma izdarīšanas līdz pilnīgai soda izpildei tiesu prakse ieslodzījuma vietas noteikto soda atvieglojumu aprēķināšanas kārtībā visu laiku saglabāsies nemainīga.

43. Valdība uzstāja, ka par grūtībām noteikt attiecīgajā laikā pārsvarā pieņemto interpretāciju liecina arī tas, ka Augstākās tiesas spriedumā 197/2006 ir minēts viens vienīgs precedents šajā jautājumā (1994. gada 8. marta spriedums). Augstākā tiesa pamatotā un saprātīgā veidā tieši atkāpās no šī precedenta. Atkāpi no precedenta varēja iepriekš paredzēt, jo tā izrietēja no piemērotajām tiesību normām, kurās bija skaidri norādīts, ka soda samazinājumu par nostrādātajām dienām aprēķina par katru sodu, līdz ir sasniegts likumā noteiktais maksimālais soda izciešanas laiks. Turklāt laikā, kad ieslodzījuma vietai nācās aprēķināt soda

---

samazinājumus, kas piemērojami pieteikuma iesniedzējas daudzajiem piespriestajiem sodiem, spriedumā 197/2006 jau bija skaidri noteikts precedents. Tomēr cietuma administrācija sākotnējā ierosinājumā šo precedentu nebija ņēmusi vērā, un tāpēc par sodu izpildi atbildīgā tiesa *Audiencia Nacional* lūdza tai sagatavot jaunu ierosinājumu, kas vairāk atbilstu nostiprinātajai tiesu praksei.

44. Visbeidzot, saskaņā ar valdības pausto viedokli nav pareizi teikt, ka pieteikuma iesniedzēja nekādi nevarēja zināt, ka viņai būs jāizcieš piespriestie cietumsodi līdz likumā noteiktajam 30 gadu maksimālajam laikam, jo tas viņai tika pastāvīgi atgādināts dažādajos viņai pasludinātajos notiesājošos spriedumos, kā arī 2000. gada 20. novembra *Audiencia Nacional* lēmumā.

2. Tiesas atbilde

a) Būtisko principu kopsavilkums

45. Tiesa pirmkārt atgādina, ka 7. pantā paustajai garantijai, kas ir tiesiskuma būtisks elements, ir būtiska nozīme Konvencijā noteiktajā aizsardzības sistēmā, par ko īpaši liecina tas, ka 15. pantā nav atļautas atkāpes pat kara vai cita sabiedrībai bīstama stāvokļa gadījumā. Pants jātulko un jāpiemēro – kā izriet no tā mērķa un nolūka – tā, lai tiktu nodrošināta efektīva aizsardzība pret nepamatotu vajāšanu, notiesāšanu un sodīšanu (sk. spriedumu lietā „S.W. pret Apvienoto Karalisti”, 1995. gada 22. novembris, 35. punktu, A sērija, Nr. 335-B).

46. Tiesa arī atkārtoti norāda, ka saskaņā ar tās praksi Konvencijas 7. pants attiecas ne tikai uz krimināllikuma piemērošanu ar atpakaļejošu spēku par sliktu apsūdzētajam. Tas arī vispārīgākā veidā ietver sevī principu, ka tikai likums var noteikt noziedzīgu nodarījumu un paredzēt sodu (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) (sk. spriedumu lietā „Kokkinakis pret Grieķiju”, 1993. gada 25. maijs, 52. punktu, A sērija, Nr. 260-A), kā arī principu, kas nosaka, ka krimināllikumu nedrīkst plaši interpretēt par sliktu apsūdzētajam, piemēram, izmantojot analogiju (sk. spriedumus lietās „Coëme un citi pret Beļģiju”, Nr. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 un 33210/96, 145. punktu, ECT 2000-VII, un „Kafkaris pret Kipru” [GC], Nr. 21906/04, 138. punktu, ECT 2008-...). Tāpēc nodarījumam un sodam, kas par to pienākas, ir jābūt skaidri noteiktam likumā. Šis nosacījums ir izpildīts tad, ja persona no attiecīgā tiesību normas formulējuma un, ja nepieciešams, interpretācijas, ko devusi tiesa, var noteikt, kādu darbību vai bezdarbību gadījumā tai var iestāties kriminālatbildība un kāds sods par šo darbību un/vai bezdarbību tiks noteikts (sk. spriedumu lietā „Cantoni pret Franciju”, 1996. gada 15. novembris, 29. punktu, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-V, un iepriekš citēto spriedumu „Kafkaris” lietā, 140. punktu). Turklāt likuma paredzamība pieļauj to, ka attiecīgajai personai ir jāizmanto atbilstošs juridisks padoms, lai novērtētu līdz konkrētajos apstākļos saprātīgai pakāpei sekas, ko darbība var izraisīt (citu autoritatīvu avotu vidū skatīt 35. punktu iepriekš citētajā spriedumā „Cantoni” lietā).

47. Tiesa savā praksē ir atzinusi, ka neatkarīgi no tā, cik skaidri tiesību norma ir noteikta, jebkurā tiesību, tostarp krimināltiesību, sistēmā nenovēršami eksistē tiesas sniegtās interpretācijas elements. Vienmēr būs jāskaidro jautājumi, kas vieš šaubas, un jāpielāgojas mainīgajiem apstākļiem. Turklāt, kaut arī noteiktība ir ļoti vēlama, tās sekas var būt pārlicīga rigiditāte, un likumam jāspēj attīstīties kopsolī ar mainīgajiem apstākļiem. Tāpēc daudzos tiesību aktos gribot negribot tiek izmantoti vairāk vai mazāk nenoteikti formulējumi, kuru interpretācija un piemērošana ir prakses jautājums (sk. *mutatis mutandis* 40. punktu iepriekš citētajā spriedumā „Kokkinakis” lietā). Tiesām uzticētās iztiesāšanas uzdevums tieši paredz šādu ar interpretāciju saistītu šaubu kļiedēšanu (sk. *mutatis mutandis* iepriekš citēto

---

spriedumu „*Cantoni*” lietā). Konvencijas 7. pantu nevar interpretēt kā normu, kas liedz pakāpeniski noskaidrot kriminālatbildību reglamentējošos noteikumus, procesuāli interpretējot tos no lietas lietā, „ja izrietošā attīstība atbilst nodarījuma būtībai un to var saprātīgi paredzēt” (sk. iepriekš citēto spriedumu lietā „*S.W. pret Apvienoto Karalisti*”, 36. punktu, un spriedumu lietā „*Streletz, Kessler un Krenz pret Vāciju*” [GC], Nr. 34044/96, 35532/97 un 44801/98, ECT 2001-II).

48. „Soda” jēdziens 7. pantā – tāpat kā jēdzieni „civilās tiesības un pienākumi” un „apsūdzība krimināllietā” 6. panta 1. punktā – ir patstāvīgs Konvencijas jēdziens. Lai 7. pantā piedāvāto aizsardzību varētu garantēt, Tiesai jāļauj ieskatīties dziļāk par šķitumu un pašai izvērtēt to, vai konkrēts pasākums pēc būtības atbilst „sodam” šī noteikuma izpratnē (sk. spriedumu lietā „*Welch* pret Apvienoto Karalisti”, 1995. gada 9. februāris, 27. punktu, A sērija, Nr. 307-A un lietā „*Jamil* pret Franciju”, 1995. gada 8. jūnijs, 30. punktu, A sērija, Nr. 317-B). Konvencijas 7. panta 1. punkta otrā teikuma formulējums norāda, ka sākuma punkts soda esamības izvērtēšanai ir tas, vai attiecīgais pasākums ir noteikts pēc notiesāšanas par „noziedzīga nodarījuma” izdarīšanu. Citi nozīmīgi faktori, kas jāņem vērā, ir attiecīgā pasākuma būtība un nolūks, tā raksturojums saskaņā ar valsts tiesību aktiem, procedūras, kas saistītas ar šī pasākuma pieņemšanu un īstenošanu, kā arī tā bardzība (sk. 28. punktu iepriekš citētajā spriedumā „*Welch*” lietā un 31. punktu iepriekš citētajā spriedumā „*Jamil*” lietā). Šim nolūkam Komisija un Tiesa savā praksē ir noteikusi atšķirību starp pasākumu, kas pēc būtības ir „sods”, un pasākumu, kas attiecas uz „soda izpildi”. Tāpēc, ja pasākuma būtība un nolūks attiecas uz soda samazinājumu vai režīma maiņu pirmstermiņa atbrīvošanas nolūkā, tad šis pasākums nav uzskatāms par „soda” daļu 7. panta izpratnē (citu autoritatīvu avotu vidū skatīt spriedumu lietā „*Hosein* pret Apvienoto Karalisti”, Nr. 26293/95; Komisijas 1996. gada 28. februāra lēmumu; spriedumu lietā „*Grava* pret Itāliju”, Nr. 43522/98, 51. punktu, 2003. gada 10. jūlijs; iepriekš citēto spriedumu „*Kafkaris*” lietā, 142. punktu; spriedumu lietā „*Scoppola* pret Itāliju” (Nr. 2) [GC], Nr. 10249/03, 98. punktu, 2009. gada 17. septembris, un spriedumu lietā „*M.* pret Vāciju”, Nr. 9359/04, 121. punktu, 2009. gada 17. decembris). Tomēr praksē atšķirība starp šiem diviem [jēdzieniem] ne vienmēr ir skaidri noteikta (sk. 142. punktu iepriekš citētajā spriedumā „*Kafkaris*” lietā un 31. punktu iepriekš citētajā spriedumā „*Gurguchiani*” lietā).

b) Iepriekšminēto principu piemērošana šai lietai

49. Šajā konkrētajā lietā Tiesa vispirms norāda to, ka pieteikuma iesniedzējas notiesāšanai un dažādajiem viņai piespriestajiem cietumsodiem ir juridisks pamatojums krimināllikumā, ko piemēroja attiecīgajā laikā, – šo faktu pieteikuma iesniedzēja neapstrīd.

50. Lietas dalībnieku argumentācija galvenokārt attiecas uz kopējā izciešamā soda aprēķināšanu, pamatojoties uz noteikumiem par apvienotajiem sodiem saistībā ar attiecīgo samazinājumu piemērošanu. Šajā saistībā Tiesa norāda to, ka ar *Audiencia Nacional* 2000. gada 30. novembrī pieņemto lēmumu tika noteikts maksimālais laiks trīsdesmit gadi, kas pieteikuma iesniedzējai jāpavada ieslodzījumā, lai viņa tiktu atbrīvota no visiem viņai piespriestajiem sodiem saskaņā ar noziegumu izdarīšanas laikā spēkā esošā Kriminālprocesa kodeksa 988 pantu un 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktu. Cietuma administrācija 2008. gada 24. aprīlī noteica, ka pieteikuma iesniedzējas atbrīvošanas datums ir 2008. gada 2. jūlijs. Pēc tam 2008. gada 19. maijā *Audiencia Nacional* lūdza cietuma administrāciju mainīt ierosināto atbrīvošanas datumu un aprēķināt jaunu datumu, pamatojoties uz jauno precedentu, ko Augstākā tiesa bija noteikusi savā 2006. gada 28. februāra lēmumā 197/06. Saskaņā ar jauno precedentu ieslodzījuma vietas noteiktie soda atvieglojumi un samazinājumi, kas pieteikuma iesniedzējai pienācās, bija jāpiemēro atsevišķi katram

---

sodam un nevis trīsdesmit gadus ilgajam maksimālajam termiņam. Piemērojot jauno kritēriju, *Audiencia Nacional* noteica jauno pieteikuma iesniedzējas galīgās atbrīvošanas datumu – 2017. gada 27. jūniju.

51. Tātad Tiesai šajā gadījumā jānosaka, ko faktiski pieteikuma iesniedzējai paredzēja piespriests „sods” saskaņā ar valsts likumu. Tiesai jo īpaši jāpārlicinās par to, vai likuma teksts, ņemot vērā līdztekus esošo skaidrojošo tiesas praksi, apmierina prasības par pieejamību un paredzamību. To darot, tai jāņem vērā valsts tiesību sistēma kopumā un tas, kā to piemēroja attiecīgajā laikā (sk. 145. punktu iepriekš citētajā spriedumā „*Kafkaris*” lietā).

52. Tā ir taisnība, ka laikā, kad pieteikuma iesniedzēja izdarīja noziedzīgos nodarījumus, 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punkts atsaucās uz trīsdesmit gadu ilgo cietumsoda ierobežojumu kā maksimālo izciešamo sodu („*condena*”) vairāku sodu piespriešanas gadījumā. Tādējādi, šķiet, ir atšķirība starp jēdzieniem „izciešamais sods” („*condena*”) un sodiem, kas faktiski „pasludināti” vai „piespriesti”, proti, dažādajiem sodiem, kas pasludināti atsevišķajos pieteikuma iesniedzēju notiesājošos spriedumos. Attiecībā uz soda samazinājumu par nostrādātajām dienām 1973. gada Kriminālkodeksa 100. pantā bija noteikts, ka, izciešot „piespriesto sodu”, ieslodzītajam par katrām divām nostrādātajām dienām pienākas soda samazinājums par vienu dienu. Tomēr šajā pantā nebija konkrētu norādījumu par to, kā aprēķināt soda samazinājumus, ja vairāki piespriestie sodi kopsummā krietni pārsniedz trīsdesmit gadu ierobežojumu, kas noteikts Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā, kā tas bija pieteikuma iesniedzējas gadījumā (kad tie kopumā veidoja vairāk nekā 3 000 gadus ilgu cietumsodu). Kriminālkodeksa 100. pants nepieļāva pieteikumu soda samazināšanai par nostrādātajām dienām tikai divos īpašos gadījumos: ja ieslodzītie bija izbēguši vai mēģinājuši bēgt, kaut arī mēģinājums bijis nesekmīgs, un ja soda izciešanas laikā viņiem bija atkārtoti uzvedības pārkāpumi (sk. 20. punktu iepriekš). Tiesa norāda to, ka, tikai stājoties spēkā jaunajam 1995. gada Kriminālkodeksam, likumā bija skaidri norādīta iespēja piemērot ieslodzījuma vietas noteikto soda atvieglojumu visiem piespriestajiem sodiem, nevis maksimālajam sodam, kas jāizcieš saskaņā ar likumu, un darīt to tikai ārkārtas gadījumos (Kriminālkodeksa 78. pants, sk. 23. punktu iepriekš).

53. Tiesai nākas ievērot arī tiesu praksi un to, kā tiek interpretēti attiecīgie 1973. gada Kriminālkodeksa noteikumi. Tā norāda – un valdība to atzīst –, ka gadījumos, kad persona bija notiesāta un tai piespriests vairāk nekā viens ieslodzījuma termiņš, cietumu administrācijas ar tiesu iestāžu piekrišanu parasti uzskatīja, ka 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktā noteiktais ierobežojums (trīsdesmit gadi cietumsoda) kļūst par sava veida jaunu, patstāvīgu sodu, kam jāpiemēro ieslodzījuma vietas noteiktais soda atvieglojums (sk. 41. punktu iepriekš). Tādējādi cietuma administrācijas pieeja šajā jautājumā paredzēja, ka soda samazinājums jānosaka, atsaucoties uz šo maksimālo cietumsoda laiku, kas ir trīsdesmit gadi. Šo pieeju var redzēt arī Augstākās tiesas 1994. gada 8. marta spriedumā (sk. 25. punktu iepriekš), proti, Augstākās tiesas pirmajā nolēmumā par šo jautājumu, kā arī Spānijas tiesu praksē, kad pēc 1995. gada Kriminālkodeksa stāšanās spēkā tiesām lūdza noteikt saudzīgāko krimināllikumu, kā to norāda tiesneši, kas pauduši atšķirīgu viedokli Augstākās tiesas spriedumā 197/2006 (sk. 29. punktu iepriekš). Šī pieeja tiešām tika piemērota daudziem ieslodzītajiem, kuri atradās pieteikuma iesniedzējai līdzīgos apstākļos, jo bija notiesāti saskaņā ar 1973. gada Kriminālkodeksu un viņu soda samazinājumi par nostrādātajām dienām bija atskaitīti no maksimālā trīsdesmit gadu ilgā cietumsoda (sk. 29. punktu iepriekš).

54. Tiesa uzskata – kaut arī 1973. gada Kriminālkodeksa piemērojamie noteikumi nav viennozīmīgi un to pirmo skaidrojumu Augstākā tiesa deva tikai 1994. gadā, cietumu administrāciju un Spānijas tiesu pieņemtā prakse paredzēja uzskatīt 30 gadu ilgo maksimālo

---

soda izciešanas laiku („*condena*”) saskaņā ar 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktu par jaunu, patstāvīgu sodu, kuram jāpiemēro konkrēti ieslodzījuma vietas noteikti soda atvieglojumi, tādi kā soda samazinājums par nostrādātajām dienām. Šī prakse raisīja pieteikuma iesniedzējai pamatotas cerības cietumsoda izciešanas laikā – īpaši pēc *Audiencia Nacional* lēmumiem 2000. gada 30. novembrī (kad spriedumus apvienoja) un 2001. gada 15. februārī (kad par viņas atbrīvošanas datumu tika noteikts 2017. gada 27. jūnijs) –, ka soda samazinājumi, kas viņai pienācās par nostrādātajām dienām kopš 1987. gada, tiks piemēroti likumā noteiktajam maksimālajam 30 gadus ilgajam cietumsodam.

55. Tāpēc Tiesa pieņem, ka laikā, kad pieteikuma iesniedzēja izdarīja noziedzīgos nodarījumus, bet arī tajā laikā, kad tika pasludināts lēmums par sodu apvienošanu, attiecīgie Spānijas likumi kopumā, tostarp tiesu prakse, bija formulēta pietiekami precīzi, lai pieteikuma iesniedzēja, pat saņemot atbilstošu padomu, spētu, ņemot vērā apstākļus, līdz saprātīgām robežām izprast viņai piespriesto sodu un to, kā tas tiks izpildīts (pretēji „*Kafkaris*”, 150. punkts).

56. *Audiencia Nacional* 2008. gada 19. maija un 2008. gada 23. jūnija lēmumos tomēr mainīja cietuma administrācijas noteikto pieteikuma iesniedzējas priekšlaicīgās atbrīvošanas datumu, proti, 2008. gada 2. jūliju. To darot, *Audiencia Nacional* pamatojās uz jauno tiesu praksi, ko Augstākā tiesa bija nostiprinājusi savā 2006. gada 28. februāra spriedumā 197/06 (sk. 27. un 28. punktu iepriekš), kas bija pasludināts ilgu laiku pēc tam, kad pieteikuma iesniedzēja bija izdarījusi noziedzīgos nodarījumus un bija pieņemts lēmums par sodu apvienošanu. Tiesa norāda to, ka jaunajā spriedumā Augstākā tiesa ar vairākuma atbalstu atkāpās no sava 1994. gadā radītā precedentā. Tiesnešu vairākums uzskatīja jauno soda samazinājuma aprēķināšanas metodi par tādu, kas vairāk atbilst 1973. gada Kriminālkodeksa normu faktiskajiem formulējumiem, kuros tika nošķirti „piespriestie sodi” un „izciešamais sods” (“*condena*”).

57. Kaut arī Tiesa noteikti piekrīt tam, ka valsts likumus vislabāk spēj interpretēt attiecīgās valsts tiesas, tā tomēr vēlreiz norāda – Konvencijas 7. pantā ietvertais princips, ka noteikt noziedzīgu nodarījumu un paredzēt sodu var tikai likums, liedz krimināllikumu plaši interpretēt par sliktu apsūdzētajam (sk., piemēram, spriedumu lietā „*Coëme* un citi pret Beļģiju”, ECT 2000-VII, 145. punktu).

58. Tiesa norāda to, ka, piemērojot šai lietai Augstākās tiesas jauno interpretāciju, pieteikuma iesniedzējas izciešamā soda termiņš ir ar atpakaļejošu spēku pagarināts gandrīz par deviņiem gadiem, jo viss soda samazinājums, kas viņai pienācās par nostrādātajām dienām, ir gājis zudumā viņai piespriestā soda ilguma dēļ. Šādos apstākļos pat tad, ja Tiesa pieņem valdības argumentu, ka soda samazinājuma aprēķināšana ir ārpus 7. panta darbības jomas, 1973. gada Kriminālkodeksa normu piemērošanas veids nozīmē ko vairāk. Tā kā izciešamā soda aprēķināšanas metodes maiņa ievērojami ietekmēja soda faktisko ilgumu par sliktu pieteikuma iesniedzējai, Tiesa uzskata, ka nav acīmredzamas atšķirības starp pieteikuma iesniedzējai piespriestā soda ilgumu un tā izpildes veidu (sk. *mutatis mutandis* 148. punktu iepriekš citētajā spriedumā „*Kafkaris*” lietā).

59. Ņemot vērā minēto un Spānijas tiesību sistēmu kopumā, Tiesa uzskata, ka jaunais soda samazinājuma aprēķina veids, kuram pamatā bija Augstākās tiesas atkāpšanās no precedentā, nav attiecināms tikai uz pieteikuma iesniedzējas soda izpildi. Pasākumam bija arī noteicoša ietekme uz piespriestā soda ilgumu, praksē pagarinot pieteikuma iesniedzējas izciešamā soda termiņu par gandrīz deviņiem mēnešiem.

---

60. Atliek noskaidrot, vai pieteikuma iesniedzēja, saprātīgi spriežot, varēja paredzēt šo valsts tiesu pieņemto interpretāciju, kas radās labu laiku pēc tam, kad pieteikuma iesniedzēja bija izdarījusi noziedzīgos nodarījumus, par kuriem bija notiesāta, un jo īpaši pēc 2000. gada 30. novembra lēmuma par sodu apvienošanu (sk. 36. punktu iepriekš citētajā spriedumā lietā „S.W. pret Apvienoto Karalisti”). Lai panāktu to, ka Konvencijas 7. panta 1. punkts turpina faktiski nodrošināt aizsardzību, Tiesa uzskata par nepieciešamu pārbaudīt, vai pieteikuma iesniedzēja, vajadzības gadījumā konsultējoties ar advokātu, varēja paredzēt, ka pēc tiesas izdotā rīkojuma par sodu apvienošanu valsts tiesas šādi interpretēs piespriedē soda ilgumu, jo īpaši ņemot vērā tiesu un administratīvo praksi pirms 2006. gada 28. februāra (sk. 54. punktu iepriekš). Šajā ziņā Tiesa norāda to, ka vienīgais būtiskais precedents, kas šajā spriedumā bija citēts, attiecās uz 1994. gada 8. martu, kad, atsaucoties uz 1981. gada Noteikumiem par ieslodzījuma vietām, kas bija spēkā laikā, kad pieteikuma iesniedzēja bija veikusi noziedzīgos nodarījumus, Augstākā tiesa bija lēmusi pretēji. Turklāt, kā to norādīja tie tiesneši, kuri 2006. gada 25. februāra spriedumā bija pauduši atšķirīgu viedokli, citos citētajos spriedumos, kaut arī tajos bija piemērots 1995. gada Kriminālkodekss, tiesas pieeja bija līdzīga tajā ziņā, ka likumā noteiktais maksimālais cietumsods tika uzskatīts par jaunu, patstāvīgu sodu (sk. 26. un 30. punktu iepriekš).

61. Tiesa norāda to, ka par vispāratzītas tiesu prakses trūkumu Augstākās tiesas 2006. gada 28. februāra sprieduma nostiprināšanai liecina arī valdības nodrošinātu precedentu trūkums, tai piekrītot, ka līdz attiecīgajam laikam brīvības atņemšanas iestāžu un tiesu prakse atbilda 1994. gada 8. marta spriedumam, proti, bija pieteikuma iesniedzējai labvēlīgāka (sk. 41. punktu iepriekš).

62. Tiesa turklāt norāda, ka Augstākās tiesas prakse atņem jebkuru jēgu soda samazinājumiem, kas par nostrādātajām dienām pienācās tādiem notiesātajiem kā pieteikuma iesniedzēja saskaņā ar iepriekšējo 1973. gada Kriminālkodeksu pēc tam, kad ievērojama soda daļa bija izciesta. Citiem vārdiem sakot, sods, kas pieteikuma iesniedzējai bija jāizcieš, tika palielināts līdz 30 gadiem, kuri faktiski jāpavada apcietinājumā un kurus nekādi neietekmē soda samazinājums, kas viņai iepriekš būtu pienācies. Tiesa piebilst, ka šīs izmaiņas tiesu praksē radās pēc tam, kad stājās spēkā jaunais 1995. gada Kriminālkodekss, kurā sodu samazināšanas sistēma par nostrādātajām dienām (sk. 23. punktu iepriekš) tika likvidēta un ieviesti jauni, stingrāki noteikumi soda samazinājuma aprēķināšanai likumpārkāpējiem, kam piespriesti vairāki lieli cietumsodu termiņi (sk. 23. punktu iepriekš, 1995. gada Kriminālkodeksa 78. pantu, kas grozīts ar Institucionālo likumu 7/2003). Kaut arī Tiesa neiebilst pret to, ka valstīm ir tiesības grozīt savu politiku kriminālatbildības jomā, tostarp, pastiprinot par noziedzīgiem nodarījumiem piemērojamus sodus (sk. spriedumu lietā „*Achour* pret Franciju” [GC], Nr. 67335/01, 44. punktu, ECT 2006-IV), tā uzskata, ka valsts tiesas nedrīkst ar atpakaļejošu spēku un par sliktu attiecīgajai personai piemērot izmaiņas likuma garā, kas ieviestas pēc tam, kad noziedzīgais nodarījums izdarīts. Vēlāk pieņemtus krimināllikumus ir ļauts piemērot ar atpakaļejošu spēku tikai tad, ja izmaiņas likumā ir apsūdzētajam labvēlīgākas (sk. spriedumu lietā „*Scoppola* pret Itāliju” (Nr. 2) [GC], Nr. 10249/03, 2009. gada 17. septembris).

63. Ņemot vērā minēto, Tiesa uzskata, ka pieteikuma iesniedzējai bija grūti vai pat neiespējami paredzēt Augstākās tiesas atkāpšanos no precedentu un tāpēc attiecīgajā laikā un arī laikā, kad visi sodi tika apvienoti vienā, zināt, ka *Audiencia Nacional* attiecinās aprēķināto soda samazinājumu uz katru atsevišķo sodu, nevis uz kopējo soda izciešanas laiku, tādējādi ievērojami pagarinot viņas faktisko soda izciešanas laiku.

---

64. Tāpēc Tiesai jānoraida valdības sākotnējais iebildums un jāsecina, ka ir pārkāpts Konvencijas 7. pants.

II. KONVENCIJAS 5. PANTA IESPĒJAMĀIS PĀRKĀPUMS

65. Pieteikuma iesniedzēja uzskatīja, ka viņas paturēšana ieslodzījumā pēc 2008. gada 3. jūlija ir pretrunā prasībām par likumīgumu un „likumā noteiktās kārtības” ievērošanu. Viņa atsauca uz Konvencijas 5. pantu, kura attiecīgie punkti ir formulēti šādi:

„1. Ikvienam ir tiesības uz personisko brīvību un drošību. Nevienam nedrīkst atņemt brīvību, izņemot šādus gadījumus un saskaņā ar likumā noteikto kārtību:

a) ja persona tiek tiesiski aizturēta uz kompetentas tiesas sprieduma pamata;

...”

A. Pieņemamība

66. Tiesa norāda to, ka sūdzība nav acīmredzami nepamatota Konvencijas 35. panta 3. punkta a) apakšpunkta nozīmē vai nepieņemama citu iemeslu dēļ. Tāpēc tā jāpasludina par pieņemamu.

B. Lietas būtība

1. Dalībnieku iesniegumi

67. Pieteikuma iesniedzēja norādīja, ka pēc tam, kad Augstākā tiesa bija atkāpusies no precedentā, viņas ieslodzījums tika patvaļīgi pagarināts līdz 2017. gada 27. jūnijam, kas ir par aptuveni deviņiem gadiem ilgāk salīdzinājumā ar datumu, kurā viņu vajadzēja atbrīvot saskaņā ar likumu. Tāpēc nevarēja uzskatīt, ka viņa tiek likumīgi turēta ieslodzījumā „saskaņā ar likumā noteikto kārtību”.

68. Valdība atbildēja, ka pieteikuma iesniedzējai bija atņemta brīvība saskaņā ar daudzajiem spriedumiem, ar kuriem viņu bija notiesājusī *Audiencia Nacional*, piespriežot kopumā vairāk nekā 3 000 gadus ieslodzījumā. Pieteikuma iesniedzējai tāpēc bija skaidrs, ka viņai būs jāizcieš dažādie brīvības atņemšanas sodi secīgi līdz likumā noteiktajam trīsdesmit gadu cietumsoda ierobežojumam, proti, līdz 2017. gada 7. jūlijam. Valdība uzskatīja, ka piemērojamās tiesību normas ir pietiekami skaidras un precīzi noteiktas, lai atbilstu vajadzīgās „tiesību aktu kvalitātes” standartiem. Pamatojoties uz 120.–121. punktu iepriekš citētajā „*Kafkaris*” spriedumā, tā uzstāja, ka cietuma administrācijas ierosinājumam par pieteikuma iesniedzējas galīgās atbrīvošanas konkrēto datumu (2008. gada 2. jūlijā) nevar būt nekādas saistības ar spriedumiem, ar kuriem viņa bija notiesāta uz vairāk nekā 3 000 gadiem ieslodzījumā. Turklāt atšķirībā no „*Kafkaris*” lietas cietuma administrācija bija tikai nākusi klajā ar ierosinājumu, kuru *Audiencia Nacional* atteicās pieņemt, jo tas bija pretrunā Augstākās tiesas praksei.

2. Tiesas atbilde

69. Tiesa vēlreiz atgādina, ka jautājumā par ieslodzījuma „likumību”, tostarp to, vai ir ievērota „likumā noteiktā kārtība”, Konvencija būtībā atsauca uz valstu tiesību aktiem un nosaka pienākumu nodrošināt atbilstību attiecīgās valsts likumu materiālajām un procesuālajām tiesību normām. Tas pirmkārt prasa, lai arestam un turēšanai ieslodzījumā būtu

---

likumīgs pamats, ko nosaka attiecīgās valsts tiesību akti, bet attiecas arī uz tiesību aktu kvalitāti, nosakot, ka tajos jāievēro tiesiskums – jēdziens, kas ir raksturīgs visiem Konvencijas pantiem (sk. 116. punktu iepriekš citētajā spriedumā „*Kafkaris*” lietā un 90. punktu spriedumā „*M. pret Vāciju*” Nr. 19359/04, ECT 2009). „Tiesību aktu kvalitāte” šeit nozīmē to, ka gadījumos, kad valsts tiesību akts ļauj noteikt brīvības atņemšanas sodu, šai normai jābūt pietiekami pieejamai, precīzai un tās piemērošanai jābūt pietiekami paredzamai, lai novērstu jebkuru patvaļas risku (sk. spriedumu lietā „*Amuur* pret Franciju”, 50. punktu, 1996. gada 25. jūnijs, *Reports* 1996-III). Konvencijas noteiktais „likumīguma” standarts tādējādi prasa, lai visi tiesību akti būtu pietiekami precīzi, kas dotu iespēju personai, ja nepieciešams, ar atbilstoša padoma palīdzību līdz attiecīgajos apstākļos saprātīgai pakāpei paredzēt sekas, ko var izraisīt konkrēta darbība (sk. iepriekš citēto spriedumu lietā „*M. pret Vāciju*”, 90. punktu, un spriedumu lietā „*Oshurko* pret Ukrainu”, Nr. 33108/05, 98. punktu, 2011. gada 8. septembris).

70. Konvencijā prasītais „likumīgums” paredz ne vien atbilstību attiecīgās valsts likumiem, bet, kā tas apstiprināts 18. pantā, atbilstību brīvības atņemšanas nolūkiem, kas pieļauti 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā (sk. spriedumu lietā „*Bozano* pret Franciju”, 1986. gada 18. decembris, 54. punktu, A sērija Nr. 111, un spriedumu lietā „*Weeks* pret Apvienoto Karalisti”, 1987. gada 2. marts, 42. punktu, A sērija Nr. 114). Turklāt vārds „*after*” a) apakšpunktā nenozīmē vienkārši to, ka „aizturēšanai” (*detention*) laika ziņā jāseko pēc tiesas sprieduma (*conviction*); „aizturēšanai” turklāt jāizriet no notiesāšanas, „jāseko un jābūt atkarīgai” no tās vai „jāpamatojas” uz to. Īsumā – jābūt pietiekamai cēloņseku sakarībai starp notiesāšanu un brīvības atņemšanu (sk. 42. punktu iepriekš citētajā spriedumā „*Weeks*” lietā; spriedumu lietā „*Stafford* pret Apvienoto Karalisti” [GC], Nr. 46295/99, 64. punktu, ECT 2002-IV; 117. punktu iepriekš citētajā spriedumā „*Kafkaris*” lietā un 88. punktu iepriekš citētajā spriedumā lietā „*M. pret Vāciju*”).

71. Tiesa atgādina – pat ja Konvencijas 5. panta 1. punkta a) apakšpunkts pats par sevi negarantē ieslodzītā tiesības uz nosacītu vai galīgu pirmstermiņa atbrīvošanu (sk. lēmumu lietā „*İrfan Kalan* pret Turciju”, Nr. 73561/01, 2001. gada 2. oktobris, un lēmumu lietā „*Çelikkaya* pret Turciju”, Nr. 34026/03, 2010. gada 1. jūnijs), situācija var būt atšķirīga, ja valsts tiesām, kurām nav rīcības brīvības, nākas piemērot šādu pasākumu personai, kura atbilst likuma nosacījumiem, kas tai šādas tiesības piešķir (sk. spriedumu lietā „*Grava* pret Itāliju”, Nr. 43522/98, 43. punktu, 2003. gada 10. jūlijs, un spriedumu lietā „*Pilla* pret Itāliju”, Nr. 64088/00, 41. punktu, 2006. gada 2. marts).

72. Tiesai nav šaubu, ka pieteikuma iesniedzēju notiesāja kompetenta tiesa saskaņā ar likumā noteikto kārtību Konvencijas 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē. Pieteikuma iesniedzēja tiesām neapstrīd to, ka likumīgi atradās ieslodzījumā pirms 2008. gada 2. jūlija – datuma, kurā brīvības atņemšanas iestāde bija sākotnēji ierosinājusi viņu pilnīgi atbrīvot. Jautājums drīzāk attiecas uz to, vai viņas turēšana ieslodzījumā pēc šā datuma atbilst sākotnēji piespriestajam sodam.

73. Tiesa norāda – *Audience Nacional* astoņos dažādos procesos bija atzinusi pieteikuma iesniedzēju par vainīgu vairākos noziedzīgos nodarījumos, kas saistīti ar teroristu uzbrukumiem. Visu brīvības atņemšanas sodu, kas viņai bija piespriesti saskaņā ar attiecīgajām Kriminālkodeksā noteiktajām normām, kopsumma bija vairāk nekā 3 000 gadi ieslodzījuma. Tomēr lielākajā daļā spriedumu, ar kuriem viņa bija notiesāta, un 2000. gada 30. novembra lēmumā par sodu apvienošanu *Audiencia Nacional* norādīja, ka maksimālais ieslodzījumā izciešamais laiks saskaņā ar 1973. gada Kriminālkodeksa 70. panta 2. punktu ir trīsdesmit gadi. Tāpēc pieteikuma iesniedzēja atradās apcietinājumā saskaņā ar visiem

---

notiesājošajiem spriedumiem krimināllietās, ko viņai pasludināja *Audiencia Nacional* (sk. *mutatis mutandis* lēmumu lietā „Garagin pret Itāliju”, Nr. 33290/07, 2008. gada 29. aprīlī).

74. Tiesai arī jāpārlicinās par to, vai faktiskais brīvības atņemšanas laiks, ņemot vērā noteikumus, ko piemēro soda samazināšanai, bija pieteikuma iesniedzējai pietiekami „paredzams”. Tomēr, ņemot vērā apsvērumus, kas lika tai konstatēt Konvencijas 7. panta pārkāpumu, Tiesa uzskata, ka attiecīgajā laikā pieteikuma iesniedzēja nevarēja līdz saprātīgai pakāpei paredzēt, ka faktiskais laiks, kas viņai būs jāpavada ieslodzījumā, tiks pagarināts par gandrīz deviņiem gadiem, svītrojot soda samazinājumu, kas saskaņā ar 1973. gada Kriminālkodeksu viņai pienācās par nostrādātajām dienām. Jo īpaši laikā, kad visi viņas sodi tika apvienoti vienā, viņa nevarēja paredzēt, ka Augstākajai tiesai 2006. gadā atkāpjoties no precedentu, mainīsies soda samazinājuma aprēķināšanas metode un jaunā pieeja tiks piemērota ar atpakaļejošu spēku.

75. Ņemot vērā visus lietas apstākļus, Tiesa uzskata, ka pieteikuma iesniedzējas turēšana ieslodzījumā pēc 2008. gada 3. jūlija nav bijusi „likumīga”. Tātad Konvencijas 5. panta 1. punkts ir pārkāpts.

III. KONVENCIJAS 14. PANTA IESPĒJAMĀIS PĀRKĀPUMS

76. Visbeidzot, pieteikuma iesniedzēja sūdzējās par to, ka jauno precedentu, ko bija radījusi Augstākā tiesa, Spānijas tiesas ir izmantojušas, lai liegtu vai kavētu to ieslodzīto atbrīvošanu, kas bija *ETA* organizācijas biedri. Precedents bija jo īpaši paredzēts ieslodzītajiem, kas notiesāti par terorismu, jo jauno aprēķināšanas metodi reti izmantoja attiecībā uz citiem ieslodzītajiem. Jaunās pieejas nolūks bija galvenokārt politisks. Praksē tā radīja jaunu ieslodzījumu, kas būtībā bija mūža ieslodzījums, basku politiskajiem ieslodzītajiem. Viņa pamatojās uz 14. pantu, skatot to kopā ar Konvencijas 5. panta 1. punktu un 7. pantu. Konvencijas 14. pants ir izteikts šādi:

„Šajā Konvencijā minēto tiesību un brīvību īstenošana tiek nodrošināta bez jebkādas diskriminācijas neatkarīgi no dzimuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģijas, politiskajiem vai citiem uzskatiem, nacionālās vai sociālās izcelsmes, saistības ar kādu nacionālo minoritāti, mantiskā stāvokļa, kārtas vai cita stāvokļa.”

77. Valdība viņai nepiekrīt.

78. Tiesa uzskata, ka principi, kurus *Audiencia Nacional* piemēroja pieteikuma iesniedzējas soda samazinājuma aprēķināšanai, pamatojas uz precedentu, ko radīja Augstākā tiesa tās 2006. gada 28. februāra spriedumā. Tas bija vispārējs precedents un tāpēc vienlīdz piemērojams tādām personām, kas nebija *ETA* biedri.

79. Tāpēc Tiesai šī sūdzība jānoraida kā acīmredzami nepamatota Konvencijas 35. panta 3. punkta a) apakšpunkta un 4. punkta nozīmē.

IV. KONVENCIJAS 46. UN 41. PANTS

A. Konvencijas 46. pants

80. Saskaņā ar šo normu

„1. Augstās Līgumslēdzējas Puses apņemas ievērot galīgos Tiesas spriedumus ikvienā lietā, kurā tās ir puses.

---

2. Galīgais Tiesas spriedums tiek nodots Ministru Komitejai, kura uzrauga tā izpildi.”

81. Saskaņā ar Konvencijas 46. pantu Augstās Līgumslēdzējas Puses apņemas ievērot galīgos Tiesas spriedumus ikvienā lietā, kurā tās ir puses, Ministru Komitejai uzraugot izpildi. Tas nozīmē to, ka, ja Tiesa konstatē pārkāpumu, atbildētājam valstij ir juridisks pienākums ne vien izmaksāt attiecīgās summas, kas piešķirtas kā taisnīga kompensācija saskaņā ar 41. pantu, bet arī veikt vajadzīgos vispārējos un/vai attiecīgā gadījumā individuālos pasākumus. Tā kā Tiesas spriedumi pēc būtības ir deklaratīvi, atbildētāja valsts var brīvi, atrodoties Ministru Komitejas uzraudzībā, izvēlēties veidu, kā izpildīt savu juridisko pienākumu, ko nosaka Konvencijas 46. pants, ja vien šis veids ir saderīgs ar Tiesas spriedumā izklāstītajiem secinājumiem (sk. spriedumu lietā „*Scozzari un Giunta pret Itāliju*” [GC], Nr. 39221/98 un 41963/98, 249. punktu, ECT 2000-VIII, un lietā „*Scoppola pret Itāliju*” (Nr. 2) [GC], Nr. 10249/03, 147. punktu, 2009. gada 17. septembris).

82. Tomēr izņēmuma kārtā, lai palīdzētu atbildētājam valstij izpildīt savus 46. panta noteiktos pienākumus, Tiesa ir dažreiz centusies norādīt pasākumu veidu, ko varētu izmantot konstatētā stāvokļa izbeigšanai (sk., piemēram, spriedumu lietā „*Broniowski pret Poliju*” [GC], Nr. 31443/96, 194. punktu, ECT 2004-V). Citos ārkārtas gadījumos konstatētā pārkāpuma būtība var būt tāda, ka tā neatstāj reālu iespēju izvēlēties pasākumus, kas nepieciešami, lai to novērstu, un Tiesa var izlemt norādīt tikai vienu šādu pasākumu (sk. spriedumus lietās „*Assanidze pret Gruziju*” [GC], Nr. 71503/01, 202.–203. punktu, ECT 2004-II, „*Alexanian pret Krieviju*”, Nr. 46468/06, 239.–240. punktu, 2008. gada 22. decembris, un „*Fatullayev pret Azerbaidžānu*”, Nr. 40984/07, 176.–177. punktu, 2010. gada 22. aprīlis).

83. Tiesa uzskata, ka šī lieta atbilst pēdējai no minētajām grupām. Ņemot vērā lietas īpašos apstākļus un neatliekamo vajadzību izbeigt Konvencijas 7. panta un 5. panta 1. punkta pārkāpšanu (sk. 64. un 75. punktu iepriekš), Tiesa uzskata, ka atbildētājam valstij ir pienākums nodrošināt to, ka pieteikuma iesniedzēja tiek atbrīvota bez kavēšanās.

B. Konvencijas 41. pants

84. Saskaņā ar Konvencijas 41. panta noteikumiem

„Ja Tiesa konstatē, ka ir noticis Konvencijas vai tās protokolu pārkāpums, un ja attiecīgās Augstās Līgumslēdzējas Puses iekšējās tiesību normas paredz tikai daļēju šī pārkāpuma seku novēršanu, Tiesa, ja nepieciešams, cietušajai pusei nosaka taisnīgu atlīdzību.”

1. Kaitējums

85. Pieteikuma iesniedzēja prasīja 50 000 *euro* (EUR) par nodarīto kaitējumu, kas nav novērtējams naudas izteiksmē.

86. Valdība šo summu uzskatīja par nesamērīgu un norādīja, ka gadījumā, ja tiks konstatēts Konvencijas pārkāpums un pieteikuma iesniedzēja sprieduma pasludināšanas laikā vēl aizvien atradīsies ieslodzījumā, pastāv iespēja, ka viņa varētu saņemt „*restitutio in integrum*” valsts līmenī saskaņā ar Konstitucionālās tiesas praksi.

87. Ievērojot taisnīgumu, kā tas prasīts Konvencijas 41. pantā, Tiesa piešķir pieteikuma iesniedzējai 30 000 *euro* (EUR) par nodarīto morālo kaitējumu.

---

2. Tiesāšanās izmaksas un izdevumi

88. Pieteikuma iesniedzēja prasība EUR 1 500 par tiesāšanās izmaksām un izdevumiem.

89. Valdība šo jautājumu atstāja Tiesas ziņā.

90. Šajā gadījumā, ņemot vērā tās rīcībā esošo informāciju un tiesas praksi, Tiesa uzskata, ka summa EUR 1 500 attiecībā uz izmaksu un izdevumu atmaksu par lietas izskatīšanu Tiesā ir pamatota un pieteikuma iesniedzējai piešķir šo summu.

C. Standarta procentu likme

91. Tiesa uzskata, ka standarta procentu likmei jāpamatojas uz Eiropas Centrālās bankas rezerves kreditēšanas likmi, kam pieskaitāmi trīs procentpunkti.

ŠO IEMESLU DĒĻ, TIESA VIENPRĀTĪGI

1. *Pievieno* jautājumiem, kas jāizskata pēc būtības, valdības sākotnējo iebildumu un to noraida;

2. *Paziņo*, ka pieteikums ir pieņemams attiecībā uz sūdzībām saistībā ar Konvencijas 7. pantu un 5. panta 1. punktu un pārējā pieteikuma daļa nav pieņemama;

3. *Nospriež*, ka Konvencijas 7. pants ir pārkāpts;

4. *Nospriež*, ka Konvencijas 5. panta 1. punkts ir pārkāpts;

5. *Nospriež*, ka atbildētājai valstij jānodrošina tas, lai pieteikuma iesniedzēja tiktu atbrīvota bez kavēšanās (sk. 83. punktu iepriekš);

6. *Nospriež*,

a) ka atbildētājai valstij triju mēnešu laikā, skaitot no dienas, kad spriedums atbilstoši Konvencijas 44. panta 2. punktam ir kļuvis galīgs, ir jāizmaksā pieteikuma iesniedzējai šādas summas:

i) EUR 30 000 (trīsdesmit tūkstoši *euro*), šai summai pieskaitot attiecīgos nodokļus, par morālo kaitējumu;

ii) EUR 1 500 (viens tūkstotis *euro*), šai summai pieskaitot attiecīgos nodokļus, kas jāmaksā pieteikuma iesniedzējai, par izmaksām un izdevumiem;

b) ka no dienas, kad pagājuši minētie trīs mēneši, līdz maksājuma veikšanai šai summai pieskaitāmi procenti pēc vienkāršas likmes, kas vienāda ar Eiropas Centrālās bankas rezerves kreditēšanas likmi kavējuma periodā, kurai pieskaitīti trīs procentpunkti;

7. *Noraida* pārējo pieteikuma iesniedzējas prasības daļu par taisnīgu atlīdzību.

Sagatavots franču valodā un paziņots rakstveidā 2012. gada 10. jūlijā saskaņā ar Tiesas reglamenta 77. panta 2. un 3. punktu.

Santjago Kesada [*Santiago Quesada*],
sekretārs

Hosē Kasadevals [*Josep Casadevall*],
priekšsēdētājs